NASTAVNO-NAUČNOM VEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA
UNIVERZITETA U BEOGRADU

Izveštaj komisije za odobrenje teme doktorske disertacije

Terminološki frazeologizmi u nemačkom pravnom jeziku i problem ekvivalencije

kandidata Lane Kabić

I PODACI O KOMISIJI

1. Datum i organ koji je imenovao komisiju:
17. decembar 2013. godine, Nastavno-naučno veće Filološkog fakulteta Univerziteta u Beogradu

2. Sastav komisije:
1. dr Jelena Kostić-Tomović, vanredni profesor (predloženi mentor),
2. dr Smilja Srdić, redovni profesor,
3. dr Branislav Ivanović, docent i
4. dr Slobodan Grubačić, profesor emeritus.

II BIOGRAFIJA KANDIDATA

Kandidat mr Lana Kabić rođena je u Somboru 03.06.1982. godine. Osnovnu školu i gimnaziju završila je u Somboru, da bi nakon toga upisala studije Nemačkog jezika i književnosti na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu. Akademske 2002/2003, kao nosilac stipendije DAAD-a za germaniste,tokom zimskog semestra studirala je na Humboltovom univerzitetu u Berlinu. Od 2004. godine do danas učestvovala je na brojnim seminarima za studente germanistike, a zatim i za nastavnike nemačkog jezika, u organizaciji domaćih i stranih organizacija (DAAD, Fondacija Robert Boš).

Nakon osnovnih studija upisala je magistarske studije na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu, gde je, kao student magistarskih studija, radila kao saradnik u nastavi tokom akademske 2005/2006. i 2006/2007. godine. Radila je i kao honorarni saradnik u školi

nemačkog jezika „Aktuell“ u Novom Sadu. Sarađivala je i sa izdavačkom kućom„Čarobna knjiga“, za koju jeizmeđu 2007. i 2012. godine prevodila dela savremene nemačke beletristike na srpski jezik.

Od 2008. godine stalno je zaposlena kao predavač za Nemački jezik na Fakultetu za evropske pravno-političke studije u Novom Sadu.

Magistarski rad pod nazivom „Lična imena kao komponente frazeologizama u nemačkom i srpskom jeziku“ odbranila je novembra 2011. godine na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu.

III BIBLIOGRAFIJA KANDIDATA

Kabić, L. (2011). *Lična imena kao komponente frazeologizama u nemačkom i srpskom jeziku*. Magistarski rad. Novi Sad: Filozofski fakultet (u rukopisu).

IV OCENA PODOBNOSTI KANDIDATA

Uzevši u obzir sve podatke o kandidatu, Komisija je ocenila da mrLana Kabić ispunjava uslove za izradu doktorske disertacije (doktorat po tzv. starom programu).

V OCENA PODOBNOSTI PREDLOŽENOG MENTORA

Za mentora je preloženadr Jelena Kostić-Tomović, vanredni profesor Filološkog fakulteta u Beogradu, na Katedri za germanistiku.

Bibliografija mentora sa najmanje 5 relevantnih bibliografskih jedinica:

Kostić-Tomović, J. (2013). *Tvorba reči u nemačkom jeziku*. Beograd: FOKUS – Forum za interkulturnu komunikaciju.(http://www.komunikacijaikultura.org/Ebooks.html)

Kostić-Tomović, J. (2011). Poimeničeni infinitivi i njihova obrada u rečnicima savremenog nemačkog jezika. *Anali Filološkog fakulteta XXIII-2*, 119-131.

Kostić-Tomović, J. (2011). Imenica ’Seiende, n’ kao filozofski termin i njena upotreba u esejistici i u novinskim tekstovima.*Anali Filološkog fakulteta XXIII-1*, 257-270.

Kostić-Tomović, J. (2011). Nemačko-srpska stručna leksikografija kao izazov za nastavu i prevodilačku praksu (2000-2010). *Jezik struke: izazovi i perspektive*. *Zbornik radova s Druge međunarodne konferencije DSJKS-a*. Beograd: Filozofski fakultet.

Kostić-Tomović, J. (2010). Konverzija u germanističkoj lingvistici. *Anali Filološkog fakulteta 22*, 273-287.

Kostić-Tomović, J. (2010). Supstantivizacija participa prezenta u nemačkom jeziku i problem ekvivalencije. *Prevodilac 64*, 24-42.

Kostić-Tomović, J. (2010). Klasifikacija rečnika i tipologija leksikografskih informacija. *Prevodilac 63*, 24-55.

Kostić-Tomović, J. (2010). Kompleksna konverzija u nemačkom jeziku. *Komunikacija i kultura online 1*, 115-133.

Kostić-Tomović, J. (2009). Supstantivizacija u savremenom nemačkom jeziku. *Anali Filološkog fakulteta XXI*, 185-202.

Kostić-Tomović, J. (2009). Prevodi Heseovih dela na srpski i hrvatski jezik kao osnova za translatološka istraživanja. *Prevodilac 62*, 22-42.

Kostić-Tomović, J. (2009). Jezička ekvivalencija i njeni tipovi. *Prevodilac 61*, 21-41.

Komisija smatra da prof. dr Jelena Kostić-Tomović ispunjava sve uslove za mentora ove doktorskedisertacije za oblasti: leksikologija nemačkog jezika s frazeologijom, kontrastivna lingvistika i translatološka teorija ekvivalencije.

VI OCENA PODOBNOSTI TEME

Naslov

Komisija smatra da je naslov „Terminološki frazeologizmi u nemačkom pravnom jeziku i problem ekvivalencije“ prikaladan i da dobro reprezentuje suštinu predložene teme istraživanja.

Opis teme

Kandidat ćepre svega proučavati terminološki frazeologizme u nemačkom jeziku pravne struke i njihove ekvivalente na srpskom. Težište istraživanja biće pritom na neidiomatičnim frazeološkim izrazima, tzv. kolokacijama, s obzirom na to da su one najfrekventniji vid terminoloških frazeologizama u jeziku pravne struke. Pored toga, one su najveća prepreka prilikom usvajanja jezika kao (stranog) jezika struke, kao i prilikom prevođenja, pošto ih je usled neidiomatičnosti (prozirnosti) teško prepoznati kao takve, dok im je usled nepredvidljivostiteško odrediti ekvivalente na drugim jezicima.

Frazeologizmi (frazeolekseme, višečlane lekseme) predmet su proučavanja leksikologije, lingvističke discipline koja proučava leksički nivo jezika, odnosno frazeologije, kao njene poddiscipline. U nauci o jeziku dugo je bilo aktuelno stanovište prema kojem su frazeologizmi nešto „vanredno“ ili „neobično“. Ukoliko se frazeološki repertoar sagleda u celini, jasno dolazi do izražaja to dasu najbrojniji i najfrekventniji upravo neidiomatični (prozirni) frazeologizmi.

Kandidat će se, dakle, u disertaciji pod naslovom „Terminološki frazeologizmi u nemačkom pravnom jeziku i problem ekvivalencije“ baviti prevashodno neidiomatičnim frazeologizmima, odnosno onima čije se značenje može izvesti iz značenja komponenti, ali je sama kombinacija leksema koje ih čine nepredvidljiva, te se oni moraju učiti kao što se uče i pojedinačne reči. Izvorni govornici nekog jezika često ih ni ne primećuju, a ograničenja u kombinovanju leksema tek se uočavaju iz kontrastivne perspektive. S aspekta usvajanja stranog jezika kolokacije izazivaju ozbiljne teškoće u iznalaženju adekvatnog izraza u jezičkoj produkciji, dok recepcija uglavnom nije problematična. Jezik pravne struke je, baš kao i jezici brojnih drugih struka, bogat kolokacijama, odnosno ustaljenim jezičkim formulacijama koje ostavljaju veoma malo slobode prilikom upotrebe jezika na sintagmatskom nivou. Stoga je za nastavnike nemačkog jezika struke, prevodioce pravnih tekstova i pravnike koji žele da ovladaju nemačkim jezikomveoma važno da upoznaju ove konstrukcije, kako bi se izbegao negativan transfer iz maternjeg jezika i olakšalo usvajanjenemačke i srpske pravne terminologije, kao i njena ispravna upotreba.

Cilj istraživanja, hipoteze i očekivani rezultati

Cilj istraživanja

Kandidat mr Lana Kabić u doktorskoj disertaciji pod naslovom „Terminološki frazeologizmi u nemačkom pravnom jeziku i problem ekvivalencije“ želi da pokaže to u kojoj se meri terminološki frazeološki izrazi u nemačkim pravnim tekstovima razlikuju u odnosu na one koji se javljaju u srpskom jeziku, kako bi se nematernjim govornicima nemačkog jezika koji se s njima susreću olakšalo njihovo usvajanje, odnosno kako bi se prevodiocima olakšao izbor odgovarajućeg izraza u ciljnom jeziku.

Hipoteza

Kandidat polazi od pretpostavke da između nemačkog i srpskog jezika postoje velike i bitne razlike u pogledu strukture terminoloških frazeologizama koji se koriste u jeziku pravne

struke.Deo tih razlika proizilazi iz razlika između pravnih normi i pravnog sistema u Srbiji i Nemačkoj, a deo iz razlika između dva jezička sistema.

Očekivani rezultati

Istraživanje kandidata mr Lane Kabić trebalo bi da omogući kandidatu da u okviru doktorske disertacije izradi sistematičan pregled podudarnosti i razlika između terminoloških frazeologizama u jeziku pravne struke na nemačkom i srpskom, kao i da objasni i sistematizuje utvrđene razlike. To bi doprinelo unapređenju nastave nemačkog jezika za pravnike u našoj zemlji,unapređenjuprevodilačke prakse, kao i unapređenju leksikografske prakse u oblasti stručne leksikografije, koja je u ovom trenutku, bar što se jezika pravne struke tiče, na skromnom nivou.

Plan rada i metode istraživanja

Kandidat će pre svega dati pregled dosadašnjih istraživanja iz relevantnih oblasti frazeologije, a zatim definisati i objasniti osnovne pojmove, kao što su: frazeologizam, kolokacija, leksikografski ekvivalent, prevodni ekvivalent itd., koji će se koristiti u daljem izlaganju. Mr Kabić zatim namerava da ukaže na odlike pravnog jezika kao jezika struke, kao i na probleme s kojima se susreću prevodioci pravnih tekstova s nemačkog na srpski i sa srpskog na nemački jezik.

U istraživanju će se koristiti korpus ekscerpiran iz različitih pravnih tekstova nemačkog i srpskog zakonodavstva, koji će biti obrađen metodom kontrastivne analize, kako bi se utvrdili postojeći ekvivalenti terminoloških frazeologizama u dva jezika.

Na osnovu rezultata kontrastivne analize kandidat ćeizvesti zaključkerelevantne za bavljenje pravnim jezikom, kako sa didaktičkog aspekta, tako i sa aspekta prevodilačke prakse.

VII POČETNA LITERATURA

1. Burger, Harald (Hg.)**:** *Phraseologie: ein internationales Handbuch zeitgenössischer Forschung = Phraseology: an international handbook of contemporaryresearc*h (Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft; 28) (1. Halbband). Berlin [u.a.]: de Gruyter, 2007.
2. Burger, Harald: *Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen* (Grundlagen der Germanistik; 36). Berlin: Schmidt, 2007.

3. Busse, Dietrich: *Recht als Text. Linguistische Untersuchungen zur Arbeit mit Sprache in einer gesellschaftlichen Institution*, Niemeyer, Tübingen 1992.
4. Creifelds, Carl (Hrsg.) et. al.: *Rechtswörterbuch.* CH. Beck Verlag, München, 2002
5. Čekerevac, Slobodanka: *Srpsko-nemački rečnikpravneterminologije*, Jasen, 2007.
6. Fleischer, Wolfgang: *Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache (Studienbuch)*. Tübingen: Niemeyer, 1997.
7. Földes, Csaba: *Deutsche Phraseologie kontrastiv: intra- und interlinguale Zugänge* (Deutsch im Kontrast; 15). Heidelberg: Groos, 1996.
8. Hoffmann, Lothar; Kalverkämper, Hartwig; Wiegand, Herbert Ernst (Hg.): *Fachsprachen. Ein internationales Handbuch zur Fachsprachenforschung und Terminologiewissenschaft*. 2. Halbband. Walter de Gruyter. Berlin - New York, 1999.
9. Koller, Werner: *Einführung in die Übersetzungswissenschaft*, UTB, 2011.
10. Krivični zakonRepublikeSrbije: http://www.paragraf.rs/ (pristup 01.11.2013)
11. Lemnitzer, Lothar; Zinsmeister, Heike: *Korpuslinguistik. Eine Einführung*. Tübingen: Narr, 2006.
12. Pavlović, Dimitrije: *Pravnirečniknemačko-srpski*,Službeniglasnik, 2008.
13. Picht, H. (1989): *Fachsprachliche Phraseologie*. In: LAURÉN, C., NORDMAN, M. (eds.): *Special Language: From Human Thinking to ThinkingMachines*. Philadelphia. 89-109.
14. Quasthoff, Uwe: *Wörterbuch der Kollokationen im Deutschen <http://stabikat.de/DB=1/SET=6/TTL=1/SHW?FRST=1>*, Berlin, De Gruyter, 2011
15. Reder, Anna: *Kollokationen in der Wortschatzarbeit*, Wien, 2006.
16. Simon, Heike; Funk-Baker, Gisela: *Einführung in das deutsche Recht und die deutsche Rechtssprache*, Beck C. H., 2008.
17. Snell-Hornby, Mary; Hönig, Hans G.; Kußmaul, Paul: *Handbuch Translation*, Stauffenburg, 1999.
18. Stojičić, Violeta: *Teorijakolokacija*, Beograd, 2010.
19. *Strafgesetzbuch*: <http://www.juris.de/purl/gesetze/_ges/StGB>(pristupljeno 01.11.2013)
20. Szubert, Rafal: *Juristische Phraseologie. Lexikalisierte Benennungseinheiten der Rechtssprache* (Europhras 2008, Hrsg. JarmoKorhonen, Helsinki 2010).

VIII ZAKLJUČAK SA OBRAZLOŽENOM OCENOM O PODOBNOSTI TEME I KANDIDATA

Na osnovu navedenih podataka o kandidatu, Komisija konstatuje da je mrLana Kabić podobna za izradu doktorske disertacije. Na osnovu postavljenih ciljeva i očekivanih rezultata, Komisija konstatuje da je predložena tema podobna za izradu doktorske disertacije iz oblasti leksikologije nemačkog jezika s frazeologijom, kontrastivne lingvistike i translatološke teorije ekvivalencije.

Na osnovu navedenih podataka o predloženom mentoru, Komisija konstatuje da je dr Jelena Kostić-Tomović, vanredni profesor Filološkog fakulteta Univerziteta u Beogradu, podobna za mentora predložene doktorske disertacije.

Na osnovu svega toga, Komisija predlaže Nastavno-naučnom veću Filološkog fakulteta Univerziteta u Beogradu da donese pozitivne ocene o podobnosti kandidata mr Lane Kabić i predložene teme pod naslovom „Terminološki frazeologizmi u nemačkom pravnom jeziku i problem ekvivalencije“, a da za mentora imenuje dr Jelenu Kostić-Tomović, vanrednog profesora na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu.

Komisija:

Dr Jelena Kostić-Tomović, vanredni profesor

_____

Dr Smilja Srdić, redovni profesor

_____

Dr Branislav Ivanović, docent

_____

Dr Slobodan Grubačić, profesor emeritus

_____